

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

60. An in articulo mortis, si alius non adsit, possit sumi Eucharistia à
Sacerdote excommunicato in inatim, vel publico clerici percussore? Ex
p. 5. tract. 3. res. 49. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

actus moralis, nec vilo modo voluta in se, vel in aliquo actu antecedente, & fuerit traectio merè materialis, & deglutiens ad summum tantum dici possit non ieiunus materialiter, & physicè, non verò moraliter, & humano modo. Vnde ex his infert Bossius n. 21. deglutientem casu, & violenter, & præter intentionem globulum ex saccharo, vel alium cibum, aut potum sibi dormienti, vel non aduertenti in os apertum, & guttur ab altero immissum cenferi ieiunium, vt possit celebrare, vel communicare eo die: quia in his casibus traectio illius cibi, vel potus ad stomachum, non est per modum cibi, & potus, scilicet non est vera comestio, vel potatio, seu potius est per modum respirationis, scilicet respirando, & attrahendo aërem, & consequenter, seu consequentiè illum cibum, vel potum aëri annexum, & coniunctum, seu inmixtum, sicut quando attrahitur ad stomachum musca, aut aliud animal ex improviso intrans in os apertum; ipsemet enim traiciens, seu deglutiens, & natura ipsa intendit tantum refrigerium per respirationem, ipsumque respirationis motum elicere, & aërem attrahere, cui attractioni postea per accidens, & consequenter propter intimam illius coniunctionem cum aëre, & organo ipso respirationis sequitur attractio illius cibi, vel potus non soluitur hoc ieiunium, nec impeditur receptio Eucharistia.

8. Sed hæc omnia ex mente Bossij dicta esse volo; nam Cardinalis Lugo, & Pasqualigus ab eius doctrina recedunt, licet Bossius ad argumenta, & instantias Cardinalis de Lugo, & Pasqualigi conetur respondere; sed ego propter reuerentiam debitam tanto Sacramento, quidquid sit de probabilitate speculationis horum dubiorum, si in facti contingentia acciderent, puto in tali casu abstinendum esse à sumptione sacre Eucharistia.

9. Noto hinc obiter cum Bernal vbi supra n. 11. quòd si credens iam esse mediam noctem, communicet; & postea deprehendat, se communicasse ante mediam noctem, poterit post mediam noctem iterum communicare, etiamsi post priorem communionem cibum sumperit, dummodo sit ante mediam noctem, quia suo iure vteretur.

RESOL. LVIII.

An in articulo mortis tempore pestis teneatur Parochus Eucharistiam infirmis ministrare. Ex part. 5. tr. 3. Ref. 53.

Sup. hoc infra in tr. 4. Ref. 26. §. 2. cursum ad medium, & in §. vlt. ad lin. 6.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet Mancinus in practica visitandi infirmos, pract. 8. dub. 18. vbi docet quòd quamuis non sit necessarium simpliciter hoc sacramentum, tamen est necessarium moraliter, quia auxilium, quod per hoc sacramentum, datur, moraliter necessarium censetur ad perseuerandum in iustitia per penitentiam recuperata, & vincendas tentationes illo tempore occurrentes. Vel etiam, quia potest conferre gratiam primam, quam imperfecta penitentia prius non contulit. Et hanc sententiam docet etiam Iacobus Marchantius in candelabr. Sacram. tract. 6. de Extrema. Vnctione, lect. 3. fol. 387. Filliucius tom. 1. tract. 3. cap. 5. n. 99. & n. 100. & alij quos ego alibi adduxi, & adducit Philibertus Marchinus de bello diuino, part. 3. cap. 2. n. 2.

n. 100. & alij quos ego alibi adduxi, & adducit Philibertus Marchinus de bello diuino, part. 3. cap. 2. n. 2.

2. Sed ipse ibi n. 4. & seq. & meritò contrariam sententiam docet cum Philiarcho de officio Sacerdotis, lib. 4. cap. 3. Maiolo de irregular. lib. 2. c. 20. n. 3. Benzonio in speculo Episc. lib. 1. disp. 1. quest. 1. conclus. 6. Tabiena verb. Episcopus, n. 5. & alijs. Et ita de-

finiuit Gregor. XIII. anno 1572. die 10. Decembris. In quadam Epistola ad Cardinalem sanctæ Præsedis Carolum Borromæum, nunc inter Diuos enocatum, auditis Cardinalium votis sequentis tenoris die 10. Decembris 1577. Facta Sanctissimo relatione in Consistorio, Sanctissimus decreuit scribendas esse simpliciter literas ad Cardinalem sanctæ Præsedis, die 13. eiusdem mensis, Congregatio censuit scribendas esse literas in hanc formam. Parochi tempore pestis teneantur omnino residere in suis Ecclesijs parochialibus, & si non residere, agendum contra eos ex decreto c. 1. sess. 25. & seruata forma ibi prescripta; ministrent verò Parochianis peste iunctis sacramenta Penitentia & Baptismi per alios, licet Alciatus diceret quòd ex duobus vltimis verbis videatur prohiberi, ne Parochi etiam volentes per se ipsos, hæc duo sacramenta ministrent, tamen tota Congregatio dixit, quòd ista erat mens Sanctissimi in prohibendo hæc Parochis ad commodum Parochianorum, qui sani essent. Hi enim veritatem nollent conuerti cum Parochis euntibus ad infirmos peste. Ita sacra Congregatio, & hæc opinio intelligenda est, vbi Parochus pestilentem confessorum audiuit, & absoluit; secus autem si infirmus non valuit confiteri, quia amiserit loquelam, vel est stultus, vel si adsit tantum Diaconus pro administratione huius Sacramenti.

RESOL. LIX.

An Sacerdos mutus possit tempore necessitatis Eucharistiam alicui ministrare? Ex part. 5. tract. 6. Ref. 18.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Gratianus in disceptat. tom. 3. cap. 407. num. 6. vbi sic ait. Quamuis Eucharistia non debeat deferri ad infirmos, nisi per Presbyterum, cap. peruenit, de consecr. dist. 8. 2. tamen si tunc necessitate, aut absentia, vel impedimento Sacerdotis, cum de hoc quaeretur, dixi posse concedi, vt Diaconus deferat, solus enim Sacerdos consecrare potest verbis à Christo institutis, sed consecratam administrare potest etiam mutus Sacerdos. Ita ille.

RESOL. LX.

An in articulo mortis, si alius non adsit, possit sancta Eucharistia à Sacerdote excommunicato nominatim, vel publico Clerici percipere? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 49.

§. 1. **V**idetur negatiuè respondendum ex Resolutione in 3. part. quest. 82. art. 3. in fine, vbi sic ait. Quando periculum esset, ne aliquis moreretur sine viatico, eo quòd Pastor non adsit, nec ab eo possit peti venia, tunc quilibet Sacerdos censens non impeditus posset ministrare. Ita ille, quia licet Eucharistia sit necessaria, non tamen est ita necessaria sicut Baptismus, & penitentia, & ita non debet concedi administratio Eucharistia cum indocuita Ministri prohibiti ab Ecclesia.

2. Sed his non obstantibus, putat Zambrana de Sacram. Euchar. cap. 3. dub. 7. num. 2. quòd si infirmus periclitans possit recipere Eucharistiam, & non penitentiam, nec aliud sacramentum, vt si Sacerdos esset mutus, tunc posset licitè Eucharistiam recipere, etiam ab excommunicato nominatim, & ab alio quocumque, à quo posset recipere in tali articulo absolutionem sacramentali. Et in hoc

ANTO
Opera
Tom. I
E III

hoc tantum casu admitto sententiam Suarez 3. part. tom. 3. quest. 82. art. 3. disput. 72. sect. 4. in fine, & Ledesmae de Extrema-Vnctione. cap. 5. dub. vlt. asserentium absolute posse recipi Eucharistiam à quocumque ministro à quo possit recipi absolutio (quæ quidem sententia sic generaliter proposita non est improbabilis, etiam si possit recipere aliud Sacramentum.) Probatur, quia necessitas caret lege, cap. sicut, de consecrat. dist. 1. Sed in dicto casu, in quo non potest recipi aliud Sacramentum, est summa necessitas, quia non ita facile haberi solet vera contentio sine sacramento, ab iis maxime, qui spiritualibus exercitiis non sunt dediti; ergo in tali casu danda est Eucharistia etiam à Ministris aliis prohibitis. Hac enim ratione verior, & communior sententia, magisque Tridentino conformis id admittit de Sacramento Penitentiae pro articulo mortis. Et hæc omnia docet Zambranus ubi supra Cui adde Chapeauillam de sacram. Euchr. quest. 4. ubi sic ita. Sicut pro Sacramento penitentiae in necessitate vocantur quicumque Sacerdotes, quantumvis præcis, & hæretici, ita etiam vocari poterunt pro Sacramento Eucharistiae. Neque hoc in fauorem hæreticorum, & huiusmodi malorum Ministrorum, sed solum ipsorum fidelium in necessitate existentium, sic enim censuræ latae sunt in odium iniquorum, vt non cedant in grauisimum detrimentum bonorum fidelium. Ita ille, quæ intelligenda sunt secluso scandalo, aut infamia Religionis.

RESOL. LXI.

An in articulo mortis absente Parocho, si periculum est in mora, licitum sit Religiosis ministrare Viaticum? Et in tali casu adueniente Parocho, an teneatur infirmus iterum Eucharistiam ab illo recipere? Et supponitur, quod Religiosi contrahunt Papalem excommunicationem, qui Clericis, aut laicis Sacramentum Extrema-Vnctionis, vel Eucharistia ministrant, vel matrimonium eorum solemnizant, non habita prius Parochi licentia speciali. Sed notatur primo hoc non procedere in Religioso ministrante Eucharistiam alteri Religioso, quantumvis in eo peccaret. Secundo Religiosum bona fide procedentem, vel etiam cum ignorantia crassa, & præbentem hoc Sacramentum Eucharistia laico ex præsumpto consensu Pastoris non incurere hanc censuram. Tertio non incurere censuram Religiosum qui in necessitate ministrat hoc Sacramentum infirmo, quia videlicet abest Pastor, vel quamuis adsit, si iniuste negat infirmo Viaticum. Ex p. 5. tr. 3. Resol. 51.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Toletus in sum. lib. 1. cap. 36. num. 2. ubi sic ait: Secunda excommunicatio habetur in Clement. Religiosi, de priuilegiis, ubi Religiosi contrahunt Papalem excommunicationem, qui Clericis, aut laicis Sacramentum extremæ Vnctionis, vel Eucharistia ministrant, vel matrimonium eorum solemnizant, non habita prius parochialis Presbyteri licentia speciali; & hoc procedit etiam si administratio fieret in articulo mortis, secundum Cardinal. in d. Clement. 9. 1. etiam in defectu Parochi, vt notat Syluest. ver. excomm. 7. cas. 14. Ita Toletus & alij apud Rodriguez in 99. regul. tom. 1. quest. 56. art. 5. & apud Fagundez lib. 3. p. 3. c. 2. num. 19.

2. Sed affirmatiuam sententiam tenendam esse puto, quam fuerit Ioannes Præpositus in 3. part. 9. 82. art. 3. dub. 2. num. 17. ubi explanans dictam Clement. II.

ment. à Tolero adductam, sic ait. Notandum primò eam non habere locum in Religioso ministrante Eucharistiam alteri Religioso, quantumvis in eo peccaret, quia per Clericos passim intelliguntur Clerici seculares parochis subiecti. Notandum secundò Religiosum bona fide procedentem, & ex præsumpto consensu Pastoris præbentem hoc sacramentum laico, &c. non incidere in Canonem, quantumvis fortè Pastor non consentiat, quia canon requirit præsumptionem, quæ eo casu non interuenit. Imò ne quidem incidere, si procedat, ex ignorantia crassa, quia talis ignorantia non sufficit ad præsumptionem, ad quam requiritur notitia, vel saltem ignorantia affectata ipsius legis, per quam fertur censura. Notandum tertio, neque incurere censuram eum, qui in necessitate ministrat infirmo sacramentum, quia videlicet abest Pastor, vel alius ab eo delegatus, vel quamuis adsit, iniuste negat Viaticum; quia in eo casu minister non peccat; nec potest dici præsumere, cum facultatem tacitam ad Ecclesia habeat. Hucusque Præpositus. Et ita hanc sententiam docet etiam Ioannes de Lugo de sacram. Euchr. disp. 18. sect. 2. num. 53. Fagundez lib. 3. pr. 3. cap. 2. num. 20. Hurtardus de sacram. Euchr. disp. 11. diff. 1. 6. Tannerus tom. 4. disp. 5. 9. 8. dub. 8. num. 185. Pereyus in prinil. Minim. tom. 1. confit. 26. Leonis X. §. 9. num. 15. Suarez de Religione tom. 4. tract. 3. lib. 9. cap. 3. n. 2. Ochagaui de sacram. tract. 3. quest. 4. num. 14 qui asserit in tali casu adueniente Parocho non teneri infirmum iterum Eucharistiam ad illo recipere. Vnde rectè infert Zambranus de sacram. Euchr. cap. 3. dub. 7. num. 7. Regulares & alios etiam Sacerdotes teneri se conformare nostre sententiæ, quando infirmus non possit recipere aliud sacramentum, quam Eucharistiam, ne exponat morientem in periculo æternæ damnationis.

RESOL. LXII.

An liceat Regularibus in articulo mortis præbere secularibus Viaticum, si abst. proprius Parochus? Et an tibi agrotanti, & ex deuotione communicanti possit Religiosus Eucharistiam ministrare, sed non possit per vicos, & plateas solemniter deferre Eucharistiam? Et notatur, quod solis Religiosi Clericos, aut laicos communicare præsumptibus est statuta excommunicatio ipso facto incurrenda, & soli Sedi Apostolica reseruata, ab quam non incurrendam sufficit quacumque ignorantia, vel causa probabilis: nec hæc excommunicatio contrahitur, si vel Religiosi alijs Religiosis etiam sine licentia suorum Prelatorum, vel Clerici seculares alijs laicis, vel Religiosis hoc Sacramentum administrent. Etiamque aduertitur, quod huius Eucharistia administratio non requirit antecedentem iurisdictionem, sed sufficit quacumque probabilis spes futuræ rationabilis: Vnde Sacerdos, qui sine iurisdictione hunc actum exerceret, non incurreret irregularitatem. Ex p. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 64. alis 63.

§. 1. Negatiuè respondet Trullench in tract. de iure Parochi cap. 5. num. 11. ubi sic ait: Si laicis infirmis urgeat necessitas, & adest periculum moriendi absque Viatico, existimat Coninch. 3. part. quest. 82. art. 3. num. 32. posse tunc Religiosos ministrare laicis Eucharistiam ex priuilegio, quod (inquit) Paulus III. concessit Societati Iesv. Attamen verius censeo, id non posse etiam in hoc casu, quantumvis non adsit copia proprij Parochi, qui eam ministraret;

huius notationis. Et pro notato primo posito ad lin. 4. huius §. 2. in Ref. seq. 6. Notandū est hic in fin. & sup. in Ref. 22. §. 1. & pro notato posito ad lin. 8. huius textus in Ref. seq. 5. Notandū, à lin. 6. & pro notato tertio huius textus in Ref. seq. & in alijs eius primæ not. & si adsit Parochus, sed iniuste negat Viaticum, infr. in Ref. 68. §. Hinc.

Sup. hoc in Ref. præterita, & lege illam per totam, & sup. in Ref. 16. §. Nota tamen & in Ref. 88. lege singulari.

R 2 ministraret;